

ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี
ตามหลักสังคหวัตถุ 4

THE LEADERSHIP OF THANYABURI SECONDARY SCHOOL
DIRECTOR, PATHUMTANI PROVINCE ACCORDANCE WITH
SANGHAVATHU IV

จิราภรณ์ แก้วเชือกหนัง

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : nanandspg@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูผู้สอนของโรงเรียนชัยบุรี จำนวน 100 คน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาทำการวิเคราะห์สามารถ สรุปผลการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ T-test และ F-test และกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่น (ระดับนัยสำคัญ) ที่ 0.05

สรุปผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.00 มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.00 มีระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 51.00 มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00

ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($= 3.71$) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านทาน คือ การให้ การแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านสมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($= 3.74$) รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนโยน ($= 3.71$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอัตตจริยา คือ การประพฤติปฏิบัติที่สิ่งเกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ($= 3.65$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี กำลังเป็นวัยทำงานจึงมีความ กระตือรือร้นในการทำงานมาก เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน เมื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน อาจได้รับการยกย่องและชมเชยจากผู้บริหารเมื่อประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความยินดี เสมอ จึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหัตถุ 4 มากกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งความกระตือรือร้นในการทำงานอาจจะน้อยกว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียน ชัยบุรี ตามหลักสังคหัตถุ 4 แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหัตถุ 4

ABSTRACT

The objectives of this research aimed to 1. study the leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV, 2. compare the leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV, classified by personal factors, 3. study the leadership development strategies of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV. Populations used in the study were 100 directors and teachers of Thanyaburi School who were checked and passed for their qualifications, then analyzed and summarized. The statistics used to analyze were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test statistics, and reliability level was set (significant level) at 0.05.

The study results of general information was concluded as follows: most of the respondents were females for 71%, 51% of them aged 41-50 years old, 51% got a master's degree, and 34% had working experience at 6 – 10 years.

The opinion on leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV was overall average in the high level (=3.71). In addition, when considering the opinions for each aspect, it revealed that the average was high level for all aspects by descending order as follows: Dana means giving; generosity; charity, and Samanattata is a good role model were the highest average (=3.74), followed by Piyavaca means kindly speech (=3.71), and Atthacariya is the useful conduct, doing good for the others (=3.65) was the lowest average.

The hypothesis testing indicated that director and teacher with different genders, educations and working experiences had not the different opinions on the leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV, except those with different ages had the different opinions on the leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV at significant statistics level of 0.05 because director and teacher under the age of 31 years were working age so they were very active in working in order to make their job progressive. When the work was successful, they would be praised and admired by the manager for their pleasant accomplishments. Therefore, they had the better opinion on the leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the Sangahavatthus IV than those over 51 years which their working enthusiasms were less. Director and teacher with different ages would then have the different opinions on the leadership of Thanyaburi School Director in accordance with the r Sangahavatthus IV accordingly.

Keywords : leadership, thanyaburi school director, patumthanee province, sangahavatthus IV

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 “ การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยวัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝัง จิตสำนึก ที่ถูกต้องมีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนร่วมและประเทศชาติ ร่วมส่งเสริมศาสนา ศิลปะ

วัฒนธรรมของชาติ การกีฬาสำนักงานสำนักคณะกรรมการขั้นพื้นฐานและสำนักงานพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้รับนโยบายการปฏิรูปใน ทศวรรษที่ 2 มาใช้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากคุณภาพของครู ผู้บริหาร สถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร ซึ่งคุณสมบัติภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อ ประสิทธิภาพ ของครูผู้สอนการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการสร้างความมั่นคง และความเจริญงอกงามก้าวหน้าของชาติ ถ้าหากการบริหารการศึกษาของชาตินั้นหมายถึง ประชากรในชาติมี คุณภาพตามไปด้วยนั้น ดังนั้นโรงเรียนจึงนับเป็นสถาบันทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด และบุคลากร ผู้บริหาร โรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่จะบริหารบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียนให้ดีและมี ประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจะต้องสามารถในการบริหารงานให้โรงเรียน ผู้บริหารจะต้องบริหาร บุคลากรให้มีความสามารถ โดยเฉพาะต้องเป็นผู้บริหารศักยภาพ มีทักษะ วิสัยทัศน์ จึงจะทำให้การ บริหารงานบุคลากรใน โรงเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด

กล่าวที่ว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความเชื่อถือ ขอมรับวิสัยทัศน์ kom-ferry international ซึ่งเป็นบริษัทค้นหาผู้บริหาร ได้สำรวจความต้องการขององค์กรจากผู้นำของเขา ผู้ตอบคำถาม กล่าวว่า ต้องการผู้นำที่มีจริยธรรม และมีวิสัยทัศน์ที่มั่นคงต่ออนาคต ในองค์การใด การกระทำของผู้นำ เป็นการกำหนดอัตราค่า การกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ได้รับความเชื่อถือ เชื่อสัจย์ และประกันถึง พลังชีวิตตลอด ไปถึงขององค์กร แนวทางหนึ่งในการสร้างความเชื่อถือ ก็คือการแสดงสำนึกของอุปนิสัยที่ดี ให้เห็นอารมณ์ของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อค่านิยม ทักษะ และคุณลักษณะความเป็นผู้นำองค์การ

ผู้ศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนธัญบุรี จังหวัด ปทุมธานี ตามหลักสังคหะวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมยึดเหนี่ยวใจในการบริหารงาน บุคลากร และ เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักสังคหะวัตถุ 4 เพื่อคุณภาพ และสามารถ บริหารงานการศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นผลการวิจัย ที่ได้รับจะสามารถนำไปเป็นแนวทาง ใน การพิจารณาปรับปรุงหรือ พัฒนาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา สามารถประยุกต์กับ หลักธรรมการอยู่ร่วมกันในองค์การ อย่างสงบสุข และเกิดประ โยชน์สูงสุดในการบริหารองค์การ เกี่ยวกับภาวะผู้นำ ส่งผลให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนธัญบุรี ตามหลักสังคหะวัตถุ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนธัญบุรี ตามหลักสังคหะวัตถุ 4 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนธัญบุรี ตามหลักสังคหะวัตถุ 4

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษารุ่งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา : ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) : ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

1.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) : ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตา

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูผู้สอนของโรงเรียนชัยบุรี จำนวน 100 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษากำหนดศึกษา โรงเรียนชัยบุรี อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษาเริ่มทำการศึกษา ตั้งแต่ช่วงระยะเวลา เดือนมกราคม 2560 ถึง เดือนเมษายน 2560 รวมเป็นระยะเวลา 4 เดือน

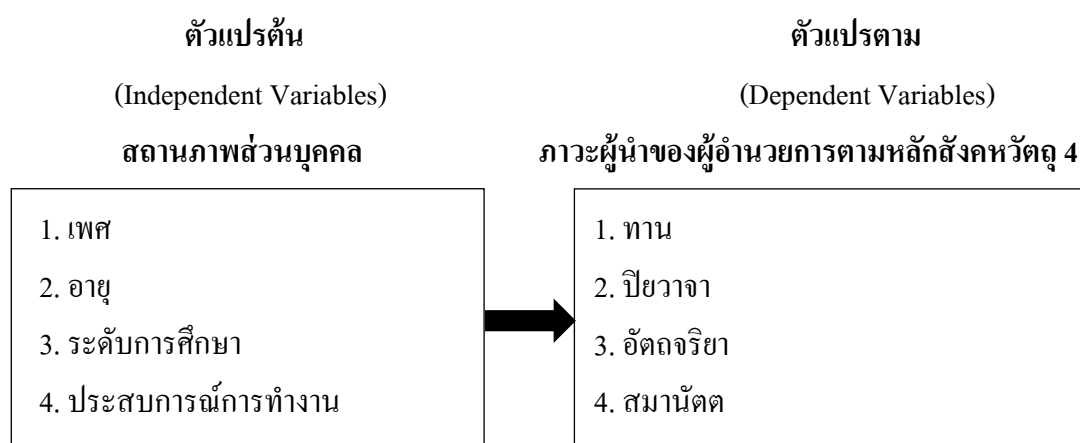
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4
2. ทำให้ทราบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรีตามหลักสังคหวัตถุ 4
3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4

กรอบแนวคิดในการศึกษา

เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนชัยบุรี อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักธรรมที่ผู้นำนำมาใช้ในการบริหารงาน คือ หลักสังคหวัตถุ 4 โดยกรอบแนวคิดการศึกษา (Conceptual

Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

สมมติฐานการศึกษา

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นงานศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำนวน 136 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำนวน 100 คน โดยสุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และ

ทำการสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของกลุ่มประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การดำเนินการศึกษานี้เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นให้เลือกตอบและกรอกข้อมูล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (open – Ended Questions) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษา และสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อศึกษา ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 และคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและตอบได้โดยเสรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี

2) ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นผู้อำนวยการและครูผู้สอน จำนวน 100 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลของแบบสอบถามดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งเป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ประกอบคำบรรยายได้ตาราง

2. ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนชัยบุรีตามหลักสังคหวัตถุ 4 อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 4 ด้าน เป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (x) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยายได้ ตารางประกอบคำบรรยายได้ตาราง

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษา ทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) และค่าทดสอบที (t-Test) โดยกำหนดนัยสำคัญ ทางสถิติที่ $P = .05$ ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่าง 4 กลุ่ม วิเคราะห์โดยใช้ f-test (one way anova) ถ้าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบ รายคู่ตามวิธีของ scheffe

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.00 มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.00 มีระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 51.00 มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4

ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการ โรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (= 3.71) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านทาน คือ การให้ การแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านสมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 3.74) รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อน โยน (= 3.71) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอรรถจริยา คือ การประพฤติปฏิบัติที่สิ่งเกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น (= 3.65) ซึ่งสามารถอธิบายเป็นรายได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการ โรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (= 3.74) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้บริหารจัดการให้มีส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.11) รองลงมา คือ ผู้อำนวยการรู้จักให้การช่วยเหลือและแบ่งปันแก่บุคลากรในเรื่อง จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค (= 3.91) ผู้อำนวยการได้ให้แรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ (= 3.75) บุคลากรได้รับการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากอยู่เสมอ (= 3.54) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรเสมอ (= 3.40)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($= 3.71$) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้อำนวยการใช้ถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนโยน ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพึงพอใจในการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($= 4.06$) รองลงมา คือ ผู้อำนวยการกล่าวยกย่องและชมเชยบุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความยินดีเสมอ ($= 3.78$) ผู้อำนวยการชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากร โดยใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยน ($= 3.74$) ผู้อำนวยการไม่ใช้คำพูดที่หยาบคายก้าวร้าวต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ($= 3.56$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ ครู อาจารย์ และนักเรียนทำให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ($= 3.42$)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอรรถจริยาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($= 3.65$) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้อำนวยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาระเบียบวินัย โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชังและประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($= 4.13$) รองลงมาคือ ผู้อำนวยการยินดีช่วยเหลือและกระตือรือร้น ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจเมื่อมีปัญหาอย่างเสมอภาค ($= 3.78$) ผู้อำนวยการส่งเสริมในด้านการจัดอบรมให้เกิดความรู้และเสริมความชำนาญในงานด้านต่างๆ เช่น กีฬา คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ($= 3.54$) มอบรางวัลให้แก่บุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานเสมอ ($= 3.50$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการสนับสนุนเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับตามความสามารถและความเหมาะสมของผู้ใต้บังคับบัญชา ($= 3.32$)

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตนาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($= 3.74$) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้อำนวยการปฏิบัติตนเหมาะสมแก่ฐานะของตน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($= 3.87$) รองลงมาคือ ผู้อำนวยการปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ($= 3.77$) ผู้อำนวยการปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแบบเป็นกันเองอย่างไม่ถือตัวแบ่งชนชั้นวรรณะและผู้อำนวยการได้วางตนอย่างเหมาะสมกับบุคลากรตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ($= 3.75$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทภาวะผู้นำ ($= 3.56$)

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พบว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 พบว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 พบว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

1. จากผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านทาน คือ การให้ การแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านสมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนโยน และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอัตถจริยา คือ การประพฤติปฏิบัติที่สิ่งเกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งสามารถอธิบายผลการวิจัยเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทานโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้อำนวยการจัดให้มีส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ และผู้อำนวยการรู้จักให้การช่วยเหลือและแบ่งเป็นแก่บุคลากรในเรื่อง จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านปิยวาจาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารใช้ถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนโยน ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพึงพอใจในการสื่อสาร และผู้อำนวยการกล่าวยกย่องและชมเชยบุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความยินดีเสมอ

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอัตถจริยาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้อำนวยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาระเบียบวินัย โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชังและประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ และผู้อำนวยการยินดีช่วยเหลือและกระตือรือร้นผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจเมื่อมีปัญหาอย่างเสมอภาค

1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการ โรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตนาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก

ผู้อำนวยการปฏิบัติคนเหมาะสมแก่ฐานะของตน และผู้อำนวยการปฏิบัติคนเสมอดั้นเสมอปลายกับ
ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสังคหวัตถุ หมายถึง เรื่องที่จะสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึด
เหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้, หลักการสงเคราะห์ คือช่วยเหลือกันยึดเหนี่ยวใจกันไว้ และเป็นเครื่องเกาะ
กุมประสานโลกคือสังคมแห่งหมู่สัตว์ไว้คู่จลลยัตถิ์ที่กำล้งแล่นไปให้คงเป็นรถและวิ่งแล่นไปได้
มี 4 อย่าง คือ ทาน การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปิยวาจา พูดจาน่ารัก นานิยมนับถือ อตถจริยา การ
บำเพ็ญประโยชน์ สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมสุขร่วม
ทุกข์กัน

2. จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา
และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี
ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็น
ต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี กำลังเป็นวัยทำงานจึงมี
ความกระตือรือร้นในการทำงานมาก เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน เมื่อประสบความสำเร็จในการ
ทำงาน อาจได้รับการยกย่องและชมเชยจากผู้อำนวยการเมื่อประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ด้วยความยินดีเสมอ จึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคห
วัตถุ 4 มากกว่าผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งความกระตือรือร้นในการทำงาน
อาจจะน้อยกว่า ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาได้พบว่า ภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคห
วัตถุ 4 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรปลูกฝังให้กับผู้อำนวยการทุกระดับ
ช่วยเหลือและแบ่งปันแก่บุคลากรในเรื่อง จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่าง
เสมอภาค

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารใช้ถ้อยคำที่
ไพเราะอ่อนโยน ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาพึงพอใจในการสื่อสาร

3. ผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหาร เพื่อที่ผู้บริหารจะได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาระเบียบวินัย โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชังและประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านทาน ในเรื่อง ผู้อำนวยการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรเสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรพิจารณาในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรอยู่เสมอ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านปิยวาจา ในเรื่อง ผู้อำนวยการให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ ครู อาจารย์ และนักเรียนทำให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรเพิ่มการพิจารณาในการให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ ครู อาจารย์ และนักเรียนเพื่อทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนเกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอัตตจริยา ในเรื่อง ผู้อำนวยการสนับสนุนเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับตามความสามารถและความเหมาะสมของผู้ได้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรพิจารณาเพิ่มการสนับสนุนเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับตามความสามารถและความเหมาะสมของผู้ได้บังคับบัญชาให้มากขึ้น

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตนา ในเรื่อง ผู้อำนวยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ควรพิจารณาการปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทภาวะผู้นำ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิผล ในการบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับผู้อำนวยการโรงเรียนอื่นๆ เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทาง ในการพิจารณาปรับปรุงหรือ พัฒนาการบริหารงานในด้านต่างๆ ในสถานศึกษา และนำมาประยุกต์กับหลักธรรมการอยู่ร่วมกันในองค์กรอย่างสงบสุข และให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารองค์กร เกี่ยวกับภาวะผู้นำ เพื่อส่งผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

กวี วงศ์พุ่ม. (2539) ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.

ทองใบ สุดซารี.(2543) ภาวะผู้นำการจูงใจ. อุบลราชธานี : คณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี.

ปิยะบุตร รักษ์วงษ์. (2556). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหัตถ์ 4 วิทยาลัย
อาชีวศึกษาสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พินัญหงา แสงศรีธรรมกุล. (2555). ภาวะผู้นำตามหลักสังคหัตถ์ 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ขงยุทธ เกษสาคร. (2533). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด
สัมพันธ์พานิช.